

SÁCH HỒNG

SỐ 30

DEPOT LEGAL
INDOCHINE

N. 29536

ĐỨA BÉ ĐI CÂU

của HUYỀN KIỀU

ĐỜI NAY

BEA RE DI CYE

ĐÚ'A BÉ DI CÂU

của HUYỀN KIỀU

Quý mắc bệnh ho từ độ trong năm, phải chữa thuốc ở Hà-nội sáu tháng liền. Và trong sáu tháng ròng rã mợ Quý không rời Quý ra một giây phút nào. Mợ hay buồn lắm, nhất là từ khi cậu Quý, sau một hôm đập phá và gào thét dữ dội đã bỏ mợ con Quý mà đi. Mợ thỉnh thoảng lại khóc, nên tuy không hiểu truyện ra sao, Quý cũng chắc rằng người có lỗi không phải là mợ rồi ! Quý lấy làm lạ rằng từ ngày Quý ốm, phải nằm liệt giường thì mợ lại có vẻ vui lên được một chút, tuy mợ phải lo lắng vất vả suốt ngày đêm. Quý hiểu sao được rằng mợ vui lên là vì tình thương yêu con đã giúp cho mợ ra khỏi một độ đau đớn thâm lặng và mạnh mẽ nó đã làm cho mợ hình như tê liệt cả tâm hồn. Quý hiểu đâu rằng sự yếu đau của Quý đã

làm cho mẹ quên nỗi thất vọng về chồng mà tin tưởng vào tấm lòng yêu con !

Quý nằm trũng sâu vào cái đệm dày, se sẽ cọ má vào chiếc gối bông mềm và lim dim mắt lại. Nhưng Quý không ngủ đâu. Sung sướng như Quý lúc ấy thì ngủ làm gì cho phí ? Quý thấy một thứ ấm áp vô cùng êm ái, thấy một nỗi khoan khoái chưa từng được thấy bao giờ.

Theo lời thầy thuốc khuyên, bảo phải đem Quý lên tỉnh dưỡng ở một vùng miền núi, mẹ Quý đã đi từng độ nhỏ một rồi lại nghỉ, hơn mười ngày giờ mới đem được Quý từ Hà-nội lên đến châu Đông-khe này là một châu lỵ nhỏ thuộc tỉnh Cao-bằng. Từ hai tháng trước cậu Phan — em ruột mẹ Quý — đã lên đây trước tậu được chỗ đất này, dựng lên một cái nhà nhỏ nhưng rất cao ráo, sạch sẽ để Quý lên tỉnh dưỡng. Vốn may sinh vào một nhà rất giàu, mẹ có sợ gì tốn kém về việc bồi bổ cho sức khỏe của Quý ? Cậu Phan đã học bốn năm ở trường Thuốc rồi, sẽ ở luôn đây săn sóc cho Quý thêm vào với mẹ, mẹ Quý còn lo gì nữa.

Sự yên lặng trong phòng thực là hoàn toàn êm ái, thỉnh thoảng Quý nghe thấy tiếng giấy mới sột soạt ở buồng bên thì biết rằng cậu Phan đã đọc hết một trang sách và thỉnh thoảng lắm nữa, tiếng cọt kẹt của chiếc ghế

xich du bao cho Quý biết rằng cậu Phan vừa giở mình ! Cậu Phan sao lớn ghê, trông cậu oai và khỏe lắm ! Ô ! Giá Quý mà cũng khỏe như cậu Phan nhỉ ! Để mà đi bắn, mang về những con hoẵng màu nâu nhưng lớn hơn Quý nhiều. Nhưng Quý mong được khỏe mạnh như cậu Phan để cho mẹ sung sướng nhiều hơn !

Quý đã thiu thiu gần ngủ đi rồi, bỗng tiếng reo lanh tanh của ấm nước gần sôi làm Quý lại tỉnh dậy. Tiếng nước sôi reo sao mà nghe thích thế nhỉ ? Quý sẽ hé mắt nhìn ra, mẹ Quý ngồi ở trên chiếc ghế đầu bên chiếc bàn thấp. Mẹ nhìn ngọn lửa đèn còn sáng xanh loe ra, liếm trên chiếc ấm sắt trắng và nhẹ một cách cũng trang nghiêm như cậu Phan trầm tư mặc tưởng mà chuyên chú nhìn vào giòng chữ in trên những quyển sách to. Bỗng mẹ Quý gọi sẽ mà hỏi :

— Ông Vân ơi, cái thìa ông đã đánh xong chưa ?

Ông Vân là ông lão bộc rất trung thành ở với nhà Quý đã ba đời. Quý nghe tiếng ông già nói :

— Thưa mẹ đã xong rồi.

Và thấy ông hai tay bưng cái đĩa trên có để chiếc thìa đi lên. Đến cửa phòng, ông đứng lại trụt bỏ đôi guốc gỗ ra rồi mới đi vào. Quý biết ông Vân cẩn thận như thế vì ông sợ tiếng

guốc làm Quý thức giấc dậy chẳng chứ không phải ông lo mợ Quý mắng. Vì mợ có bao giờ mắng ông đâu? Lúc có sai bảo ông làm việc gì, mợ cũng nói rất dịu dàng gần như nói với Quý, Quý sung sướng vì thấy ông Vân kinh cần cả đối với mình. Ở với nhau thì nên quý nhau mới phải. Quý sẽ thực lòng yêu mến ông Vân thì cũng đã đủ tạ ơn chứ sao.

Quý thấy mợ đứng lên thì vội nhắm mắt lại, vì chắc thế nào mợ cũng đến bên giường đánh thức Quý dậy. Tiếng guốc mợ đi nghe se se mà hay hay. Sao đáng điệu nào của mợ, lúc nào cũng gượng nhẹ, dịu dàng và êm ái thế! Quý tin rằng những bà tiên hiền từ và yêu trẻ trong các truyện cổ tích cũng chỉ đáng yêu đến như mợ là cùng.

Mợ Quý nhẹ nhẹ kéo chiếc chăn bông Quý vừa trùm lên mặt rồi mợ cúi xuống, hai tay ôm đầu Quý và ấp má vào má Quý. Quý se se mở mắt ra nhìn, chỉ thấy sát bên mặt một màu hồng mịn màng và kín đáo. Má mợ ấm quá. Có lẽ tại mợ vừa ngồi bên lò cồn ra. Ngày nọ, cả những lúc Quý còn đương mệt mà cứ thấy hơi má nóng của mợ truyền sang là Quý cũng thấy ngực nhẹ đi như sắp khỏi bệnh được rồi.

Quý nghe tiếng nhỏ của mợ nói như rót vào tai :

— Con, con dậy ăn sữa đi con, ngủ đấy à?

Quý biết rằng khi nào mẹ không gọi hẳn cả tên Quý ra là mẹ yêu Quý lắm, nên Quý muốn làm nũng cho sung sướng :

— Mẹ ạ ! Con chả ăn sữa đâu !

Mẹ đưa bàn tay trắng, nhỏ và mát rẽ tóc cho Quý, rồi hôn vào má mà nói :

— Con phải ăn sữa chứ con ! Đến giờ rồi !

Quý yên lặng chống tay ngồi lên, tỳ lưng vào thành giường. Mẹ đã đỡ lấy chiếc khay trên có cốc sữa ông Vân vừa bung lại, cầm thìa quấy vài cái rồi nói :

— Vừa rồi đây con ạ ! Hôm nay mẹ cho nhiều chocolat, thơm lắm, không ngọt quá đâu !

Quý khẽ lắc đầu :

— Mẹ ạ, con chả ăn đâu !

Nhưng Quý đã bung lấy cốc sữa, tưới mắt lên nhìn mẹ mà húp một cách rất ngon lành.

Mẹ đợi Quý ăn xong, đỡ lấy cốc, nghiêng đầu nhìn con với một vẻ yêu thương vô hạn :

— Con tôi ngoan quá ! Yêu quá !

Quý cầm lấy tay mẹ, kéo ngồi xuống giường rồi ngả đầu vào lòng mẹ, im lặng mà nhìn qua cửa sổ.

Chiều cuối xuân vẫn còn hơi lạnh. Mặt trời xuống sớm lắm, và ở ven đồi, bờ suối, trên những bụi cây đã thấy phảng phất một làn sương màu lam nhẹ. Từng hàng chim lặng lẽ bay qua cửa rồi khuất vào sương mù. Trên những khóm cây đại bên nhà, đàn sáo nhiều

lời chí chóc tìm chỗ ngủ ban đêm, tiếng cánh vô và tiếng kêu động đều tận phòng.

Lần này là lần đầu tiên Quý được khỏe mạnh mà ngắm nhìn cảnh vật không thường ở một miền cao nguyên. Mầu sương với sắc đồi xa, giải khỏi mơ hồ với những chòm cây lặng lẽ, Quý đều thấy có bao phủ một ý tình gì nó làm cho nhớ và yêu vô hạn ! Quý ép chặt bàn tay mát của mẹ vào ngực mà nói, đôi mắt xa xa :

— Mẹ ơi, hôm nay con ngủ trong giường, mẹ nhé !

Nhẹ gỡ tay ra, mẹ tát yêu vào má Quý :

— Con tôi lại sắp hư rồi !

Bỗng mẹ và Quý đều quay nhìn cả ra phía cửa sổ, đã tối mờ mờ vì chiều xuống đã lâu. Có tiếng trong vất và ngáy thơ chắc là của một đứa trẻ lạnh lạnh bay vào phòng :

*« Năm năm ca hát ở bên sông
Chài lưới như mình có sướng không ?
Chiều chiều ta tắm mát ;
Sớm sớm ta vẫy vùng.
Chẳng tham tiên của
Lòng ta nhẹ không !
Việc làm khỏe mạnh.
Tôm cá là công
Nhà có cây đào
Mùa xuân nở bông,
Nhà có cây lựu*

*Mùa hạ lửa hồng !
Bồn mùa hoa cỏ
Tươi tốt vô song !
Vui chơi non nước
Tiêu dao vô cùng ! »*

Tiếng hát hay quá, nghe cao mà êm, trong trẻo lạ lùng ! Tiếng hát rứt đã lâu, Quý mới hỏi mẹ bằng một giọng se sẽ rất là cảm động :

— Ai hát đấy, hử mẹ ?

Mẹ Quý đứng lên đi ra phía cửa sổ rồi quay vào nói :

— Mẹ thấy một thằng bé vừa đi khuất vào con đường nhỏ kia.

Quý nhìn ra bóng tối :

— Nó đi đâu thế nhỉ ?

— Chắc nó về nhà.

— Nhà nó ở đâu hử mẹ ?

— Chắc ở khuất sau quả đồi kia.

— Nó nhớn hay bé ?

— Nó cao hơn con độ một đầu.

— Nó có ngoan không hử mẹ ?

— Nó có ngoan.

— Ngoan lắm hay ngoan vừa ?

Mẹ Quý hôn Quý và nói nựng :

— Nó ngoan thế nào bằng con mẹ được ?

Nhưng sao con hỏi về nó nhiều thế ?

Quý nghĩ ngợi một lúc rồi nói :

— Nó hát hay quá ! Con chỉ muốn ngồi nghe mãi mãi thôi !

Có tiếng mở cửa. Cậu Phan cầm đèn vào mà nói :

— Sao chị với cháu ngồi tối thế này ? Cháu muốn nghe nó hát thì mai cậu gọi nó đến hát cho mà nghe !

Quý đứng lên giương, bá lấy cổ cậu Phan :

— Bầm cậu ạ ! Có phải mai cháu bắt đầu đi chơi được rồi không ?

— Cháu nhớ kỹ lắm ! Mai đi chơi được, nhưng bây giờ thì cháu nằm xuống nghỉ đi ! Đến giờ ngủ của cháu rồi !

Tuy Quý cũng hay làm nũng cậu Phan, nhưng Quý không dám trái ý cậu bao giờ, nên Quý nằm ngay xuống nệm, kéo chăn trùm kín ngực lên đến cổ. Song Quý có ngủ ngay được đâu, tiếng hát lúc nãy cứ văng vẳng trong tai và Quý thiết tha ao ước được gặp thẳng bé ấy để mà kết bạn.

Hôm sau, tiếng chim riu rít quanh nhà đánh thức Quý dậy sớm hơn mọi ngày. Bên ngoài cửa sổ, trời bừng một màu hồng tươi. Quý thấy lòng khoan khoái nhẹ nhõm, đến muốn tung chăn mà dậy, chạy ra ngoài không khí kia, reo hò nhầy nhót như hồi còn khỏe. Quý chưa kịp nghĩ gì khác thì tiếng hát hôm qua lại lạnh lạnh bay vào phòng :

«...Nhà có cây đào

Mùa xuân này bông

Nhà có cây lựu

*Mùa hạ lửa hồng,
Tươi tốt vô song,
Vui chơi non nước
Tiêu dao vô cùng!...»*

Quý se sẽ tuần ra khỏi giường, chạy đến bên cửa sổ. Ồ! Mới sáng sớm hãy còn lạnh mà sao thằng bé đương ca hát kia lại cởi trần? Nó vác trên vai một cái cần câu dài, cả người nó ăn năn, đỏ hồng lên, mắt nó sáng mà tươi, trông khỏe mạnh lạ! Lúc ăn điểm tâm, Quý nói với cậu Phan:

- Đến trưa, cậu cho cháu đi chơi nhé!
- Được rồi! Nếu mà trời tạnh ráo!

..

Buổi trưa. Ánh trời cuối xuân ở miền thượng du êm ái lạ thường. Quý mặc xong áo len rồi theo mẹ và cậu đi chơi. Gần nửa năm nay Quý mới được đi chơi. Cho nên, trời, nước, cây, cỏ, núi, mây, đối với Quý đều trở nên tươi đẹp bội phần. Quý nhận thấy ở trên cánh: con di cam mỏ đá, con vành khuyên xanh vàng, những con chim bẻ bạn từ xưa. Bỗng Quý reo lên:

- Mẹ ơi, trông kia!

Về phía tay Quý trở có một dãy cây cao đầy hoa trắng. Dãy cây rộng như một rừng hoa. Mẹ Quý cũng kinh ngạc trước rừng hoa trắng,

hồng hồng dưới ánh mặt trời, vì từ hôm đến đây mẹ đã đi chơi đâu! Cậu Phan vội vàng giới thiệu:

— Hoa lê đấy! chị ạ! Trên này thực là một rừng hoa! Mấy hôm trước em đã đi xem, nhưng không dám nói, sợ cháu nó nóng ruột đòi xem.

— Cháu chạy có được không, hử cậu?

— Chạy được, nhưng rất thông thả thôi! Quý buông tay mẹ và cậu ra, ton ton chạy lên phía trước. Chạy được một quãng đường Quý nghe tiếng nước chảy róc rách, và một làn suối rộng, lượn chảy ở dưới chân đồi. Bên kia suối là rừng hoa lê, và dưới một gốc lê, thằng bé lúc sáng đương ngồi câu. Quý đi thông thả lại, rẽ xuống chân đồi, đến đứng bên này bờ suối. Lâu lắm, thằng bé đi câu cũng không ngẩng lên. Quý gọi:

— Này... Này... Tên anh là gì?

Thằng bé ngẩng lên nhìn Quý từ đầu đến chân rồi lại điềm nhiên yên lặng cúi xuống nhìn chuyên chú vào cái phao. Quý lại hỏi:

— Này... Tên anh là gì, anh đi câu?

Lần này thằng bé không thèm ngẩng lên nữa. Quý tức lắm, nói:

— Anh cầm đấy à?

Thằng bé cũng vẫn không nói gì. Quý không nhịn được nữa, nhặt một viên đá ném vào giữa chỗ thằng bé thả phao. Mặt nước nhón

nháo lên. Thằng bé vẫn điềm tĩnh, nhấc cần câu lên và thông thả đứng dậy xách cái giỏ đi khuất vào một ngõ tre.

Lúc mẹ và cậu Phan đến nơi thì chỉ thấy Quý đứng tần ngần trên bờ suối ! Cậu Phan hỏi đùa :

— Cháu tôi trông nước chảy làm thơ đấy ử ?
Mẹ cười, nhưng Quý không nói gì cả.

Hơn nửa tháng giời, ngày nào Quý cũng ra suối chơi, ngày nào cũng gặp thằng bé ngồi câu. Và ngày nào thằng bé cũng tiếp Quý bằng sự yên lặng không sao thay đổi được. Quý buồn bực lắm mà không dám nói ra. Quý đã nhất định thế nào cũng phải làm quen được với thằng bé thuyền chài mà không cần phải nhờ đến mẹ hay cậu Phan can thiệp.

Sức khỏe của Quý đã cho Quý được đi chơi một mình mà không làm cho mẹ lo ngại, và Quý không đi đâu khác là ra chỗ vắng lê bên bờ suối. Quý đã dùng hết cách để thằng bé nói lên mà cũng chưa thành công. Có lần Quý bảo :

— Tôi có nhiều xu lắm... có nhiều bánh kẹo nữa, anh có ăn không ? Thì thằng bé trừng mắt mà nhìn Quý rồi đứng lên đi, y như hôm Quý ném đá vào chỗ nó thả câu. Tức thật ! Tức thật ! Quý nghĩ thế. Nhớ đến hồi ở Hà-nội, chả bao giờ Quý muốn làm

quen với ai mà không được. Và mọi bạn nhỏ của Quý yêu Quý, chiều Quý xiết bao ! Vì Quý vốn là người rộng rãi, không tiếc gì bạn bao giờ :

— Không làm quen được với một thằng bé đi câu nghèo thì cũng xấu hổ thực !

Quý nghĩ bụng : hay là tại hôm đầu Quý bảo nó là câm nên nó giận ? Quý muốn đến bên nó để nói rất nhỏ mà xin lỗi. Ồ ! Xin lỗi, có lẽ nào ! Thôi được ! Quý sẽ dùng cách khác để tự nó phải đến làm thân với Quý.

Nhưng, ngán thay, cái « cách khác » ấy đến rất bất ngờ và không làm vinh dự cho Quý chút nào ! Một hôm, Quý trèo lên một cây vối ở bờ suối để xem thằng bé câu. Quý mãi nghĩ kể nên lúc cần câu giật lên một con cá lớn quẫy ùm ùm làm Quý giật mình ngã lăn ngay xuống suối. Suối thì sâu. Quý lại chưa học bơi bao giờ. Nhà con một, học bơi cho mà chết đuối à ! Quý loài nhoài trên mặt suối chưa kịp nghĩ đến nỗi nguy hiểm của mình, mới uống được vài hớp nước thì thằng bé đi câu đã nhảy xuống suối vớt Quý lên. Thằng bé khỏe lạ, mang Quý nhẹ như mang tàu lá. Nó đặt Quý lên bờ suối một lúc lâu Quý mới mở được mắt ra. Lần này là lần đầu tiên Quý được nghe tiếng nó nói :

— Cậu Quý ! Còn sợ không ?

Quý vuốt tóc cho nước khỏi chảy xuống mắt rồi lắc đầu :

— Không ! Sao anh biết tôi là Quý ?

— Tôi vẫn nghe mọi cậu gọi. Còn tôi, tôi là Lương.

— À ! Anh Lương ! Sao bao nhiêu bạn tôi hỏi anh không nói ?

— Lúc ấy tôi chưa thích nói.

— Sao vậy ?

— Không biết !

— Bây giờ anh thích nói chưa ?

— Thích rồi. Vì tôi vừa nói với cậu xong !

— Anh đừng gọi tôi bằng cậu !

— Vậy gọi bằng gì ?

— Bằng anh hay bằng em càng hay ! Tôi thích chơi với anh lắm.

Lương mỉm cười :

— Thì anh Quý vậy. Tôi cũng thích chơi với anh !

— Sao trước anh không thèm nói với tôi ?

— Không biết !

Quý trông vào bộ quần áo ướt dán trên người :

— Anh Lương về với tôi đi !

— Tôi chịu thôi !... anh Quý ướt như thế về không sợ phải mắng à ?

Quý nghĩ một phút :

— Lương không về cùng thì thế nào Quý cũng phải mắng.

Tuy Quý đã yên lành về nhà mà mẹ cũng vẫn sợ hãi tưởng như Quý vẫn còn đang loài nhòai trên suối. Nhưng mẹ chỉ cuống quýt hỏi han chứ không mắng Quý câu nào. Khi biết là Lương đã vớt được Quý lên, mẹ đến ngay bên Lương vuốt tóc mà nói :

— Anh Lương ngoan lắm ! Tôi biết lấy gì tạ ơn anh cho được ? Nhà anh ở đâu ?

Lương bẽn lễn nói :

— Con ở trong cái xóm tre xanh kia.

— Con ở đây với ai ?

— Con ở một mình ?

— Thế, thầy u con đâu ?

Lương cúi đầu không nói.

— Có phải mọi ngày con vẫn hát khi đi qua đây không ?

Vâng,

Quý sen vào :

— Ai dạy Lương hát bài ấy thế ?

— Ngày xưa, cậu tôi dạy. Cậu tôi... cậu tôi chết rồi !

Thấy nói cậu Lương đã chết, Quý thương hại quá.

Quý và Lương trở nên đôi bạn rất thân từ đây ! Tuy mẹ Quý biết Lương ở một mình, bảo Lương lại cùng ở với Quý cho vui mà Lương nhất định chối từ. Lương kể « cuộc đời » của mình cho Quý nghe : cậu mẹ Lương là một người miền trung châu, vì yêu

cảnh uúi non bỏ việc công sở để lên đây buôn bán. Những bài hát mà Lương vẫn hát là câu Lương làm ra vì cậu thích câu ở sông hồ ! Năm lên đây Lương mới ba tuổi. Năm nay Lương đã mười bốn rồi. Và cậu mợ Lương đều mất năm Lương mười hai tuổi. Bài hát cậu Lương đặt ra để chơi không ngờ vạ vào đời Lương. Lương trở nên một dân chài lưới thực thụ, kiếm ăn bằng nghề câu cá hay kiếm củi trong rừng. Quý hỏi :

Thế Lương phải mang cá đi bán à ?

— Phải ! Ngày xưa cậu Lương đã tập cho Lương quen làm mọi việc rồi !

— Lương đi câu mãi có buồn không ?

— Không bao giờ buồn cả ! Chỉ buồn những lúc nhớ cậu, nhớ mợ !

Mai Quý đi câu với tôi nhé !

— Ồ ! Phải đấy !

Sáng mai, Quý vừa mới dậy thì đã nghe thấy tiếng Lương hát ở đằng xa lại rồi. Độ này buổi sớm có mặt trời đã ấm. Mợ Quý cho phép Quý đi câu nhưng bắt Lương phải hứa buổi trưa và buổi chiều phải về ăn cơm với Quý. Được xách một cái giỏ và cầm một chiếc cần câu dài ra đi, Quý thấy mình quan trọng lên nhiều. Buổi sáng có nắng ở miền rừng đẹp dễ vô cùng. Lá cây cùng thân cây, sắc đá và sắc nước đều theo với ánh mặt trời dần cao mà đổi màu luôn luôn. Mây ở đây

hình như trong mà nhẹ hơn ở miền xuôi nhiều. Trông thấy chòm cây lá cỏ nào Lương cũng luôn mồm khen đẹp. Quý thì chỉ dương to mắt mà ngắm xem. Quý hỏi :

— Lương ở đây luôn mà trông thấy cảnh đẹp không quen mắt à ? Ở Hà-nội Quý thích cái gì cũng chỉ thích độ dăm ba hôm thôi.

— Cảnh đẹp thì càng quen càng thích chứ. Ngày xưa cậu bảo thế Lương mới biết đấy ! Lương có thể cả ngày ngồi bên một bờ suối mà không chán. Vì từ sớm đến chiều Lương có rất nhiều bạn đến thăm hỏi.

Sáng sớm thì có các chú chích chòe này, di cam này, mùa xuân còn có cả chim vàng anh nữa ! Các chú chim ấy chú nào hót cũng hay, nghe không bao giờ chán ! Buổi trưa thì có cu gáy. Có con gáy ngay trên đầu Lương mà không biết có Lương ngồi dưới, vì lúc nghe chim hót Lương ngồi im lăm. Sợ nó bay đi thì phí.

— Thế Lương nhận được tiếng từng con một à ?

— Nhận được lắm chứ ! Cũng là quen đi cả ! Trông thấy chim bay đằng xa Lương cũng nhận được là giống gì rồi ! Đàn ngỗng hay vịt giới thì đầu nhòai ra mà phần đuôi ngắn. Những vết nhỏ đen sì có điểm trắng bay rối loạn thì đúng là đàn sáo đá rồi. Một vết xanh bay ngang qua nhanh như mũi tên thì chính

là chú bói cá. Quý cứ chơi với tôi ít lâu tôi sẽ bảo cách cho Quý nhận được ra ngay.

—Ồ! Thế thì thích quá! Con chim vàng anh nó bay ra sao?

— Vệt vàng, bay chậm chạp là Hoàng Oanh, bay bỗng tít lên cao với tiếng hót trong trẻo là sơn ca đấy Quý ạ! Nhưng thôi, đã đến rặng lê rồi. Ta phải bắt đầu câu đi thôi.

Lương và Quý chọn một viên đá rộng, ngồi sát cạnh vào nhau mà câu. Lương bảo ban Quý về cách mắc mồi, dò phao, thả cần, và nhất là cách giật thế nào cho cá mắc vào lưỡi. Quý chăm chú nhìn vào cái phao, hồi hộp mà đợi. Mấy lần đầu, phao hơi nháy, Quý đã giật cuống lên rồi, thành ra lưỡi không thả xuống lại kéo lưỡi không lên. Lương cười như nắc nẻ:

— Câu thì phải kiên tâm lắm, Quý ạ! Để phao chìm rồi hãy giật mới ăn thua.

Nhưng Quý kiên tâm quá. Cậu ta mãi để ý nghe bạn dậy nghề câu đến nỗi cần của mình, cá to kéo rơi xuống nước mới biết. Song Lương nhanh tay lắm. Bám vội vào một rễ cây, Lương thả người xuống, với ngay được cần của Quý giật ngang ra. Có tiếng quẫy lục đục ở dưới nước. Con gì nặng lắm thì phải! Lương kêu lên:

— Thôi chết rồi!

— Gì vậy?

— Ba ba ! Ba ba ! Phải cẩn thận !

Lương sẽ thả cần xuống cho con vật bí mật lôi đi, rồi mới lôi xuống ven suối, cầm giây câu kéo dần vào. Con vật chống cự hăng lắm nhưng Lương kéo rất từ từ. Một cái đầu đen và nhọn như đầu rắn nhô lên, Lương tóm lấy và lôi ra một con ba ba cạnh có gai.

Quý cầm cần câu mà cảm động ! Quý tưởng như mình là viên tướng vừa thắng một trận lớn xong.

— Anh em câu được được gì thế ?

Quý nghe tiếng mẹ, vui thích nhẩy lên :

— Con ba ba, mẹ ạ ! Con ba ba ! Nó lôi cả cần câu của con đi. Giá không có anh Lương thì mất cả cần.

* *

Mấy ngày liền, Lương nể lời mẹ Quý thường đến ăn cơm với bạn. Quý và Lương trở nên một đôi bạn thân thực khó rời nhau, Cứ sáng sớm là Lương đã đến với Quý, hoặc Quý đến nhà Lương ! Ồ ! Nhà Lương thực chẳng ra cái nhà. Không có bàn ghế chi cả. Chỉ có một ổ rơm dùng làm chỗ ngủ. Có một cái làm cho mẹ Quý lạ lùng là thấy ở xó nhà một chồng sách. Mẹ hỏi Lương :

— Con đọc được sách ư ?

— Cậu con có dạy con học được đến bốn,

năm năm.

— Thế thì chắc con đọc được cả chữ tây.

Lương then đỏ mặt lên :

— Trước con đọc được một ít nhưng quên cả mất rồi !

Thấm thoát thế mà Quý Lương quen nhau đã đến mấy tháng. Mẹ Quý nhất định bắt Lương « dọn nhà » đến ở chung. Thực ra nhà chẳng có gì mà phải dọn. Một chồng sách và một bức ảnh của cậu mẹ Lương mang theo, thế là hết, vậy mà trước khi đi, Lương đã do dự lẩn ngẩn và lúc ra đi Lương đã quyến luyến xiết bao ! Cuộc sống của Quý và Lương bây giờ đã có chương trình nhất định. Mỗi ngày phải học hai giờ. Cậu Phan làm thầy giáo. Lương tỏ ra một đứa trẻ ham học lạ lùng, nhưng Quý thì cho rằng những buổi đi chơi với Lương, Quý học được nhiều điều hay và thích hơn. Quý cũng nhiễm được tính của Lương, hóa ra yêu tạo vật vô cùng. Yêu một cách say mê và thành thực, Lương dạy Quý bơi. Cậu Phan lại đem phương pháp bơi khoa học ra bảo Lương. Người vui sướng nhất là mẹ ! Mẹ thấy cuộc gặp gỡ của đôi Quý Lương rất có lợi cho sức khỏe và cho tinh thần của Quý. Mẹ thấy rằng chưa bao giờ Quý lại khỏe mạnh và hồng hào đến thế.

Trong những cuộc dong chơi trên đồi, trong rừng, Lương chỉ bảo cho Quý nhận biết

những cành lá nào dùng làm thức ăn được, những thứ nấm nào ngon, và thứ nấm nào độc ăn chết người. Lương trở cho Quý biết những lá dùng để dịt các vết thương, lá chữa răn cắn. Những chiều vào rừng hái mơ mận hay hái hoa là những chiều nên thơ nhất. Ở đất này có từng dãy hoa hồng dại, từng rừng hoa tầm xuân. Này những quả nhỏ, vàng vàng có hạt ăn thơm. Lương bảo : đấy là đào tiên đấy. Hoa đào tiên cũng đẹp như là trái đào tiên ngon. Mà ở trong rừng thì hàng hà sa số !

— Quý có dám trèo lên núi đá, đào củ mài ăn không ?

— Ồ ! Củ mài có mà đào à ! Ở Hà-nội mọi mua được củ mài thì thế nào cũng làm tiệc lớn !

Ở đây thì nhiều lắm, Quý ạ ! Ở đây cái gì cũng nhiều cơ. Rừng cho hoa quả, rau, cho cả chim nữa. Khéo bắn thì được ăn. Hôm nào đi thối ống si đồng hay bắn nỏ nhé !

— Ồ thế thì sướng quá ! Lương biết bắn à ?

— Bắn rất thạo, song Lương không muốn giết phí những con chim ngoan ngoãn, đẹp dễ và lại hót hay nên không hay đi bắn..! Suối ở đây nhiều cá ! Quý câu rồi thì biết đấy !..

Được, sống cùng với Lương, ở gần cây cỏ, gần đồi núi, suối rừng, ở giữa một trời rộng muôn hình, muôn sắc, Quý thấy

một sung sướng chưa từng được hưởng bao giờ. Sung sướng hơn cả lúc thêm kẹo mà được kẹo, thích áo mới mà được áo mới.

Nhưng nếu Quý được Lương dẫn vào một thế giới mới mẻ, cỏ cây, chim bướm toàn là sự thực thì Lương cũng nhờ được học cậu Phan mà hiểu biết những điều ngày trước chưa bao giờ Lương nghĩ đến.

Thấy Lương là đứa trẻ tốt hồn nhiên, mẹ Quý và cậu Phan bàn nhau nhận Lương là con nuôi. Lương nghe nói cảm động và sung sướng phát khóc lên mà vâng lời ngay. Quý thì vui thích, sự vui mừng reo to thành tiếng:

— Thế thì con là em anh Lương, hở mẹ?

— Ừ! con kém tuổi, con là em!

— Ồ! thích quá! thích quá!

Nhưng thực ra không ai là anh, ai là em cả. Vì hai người thân yêu nhau quá, chỉ gọi bằng Quý, bằng Lương...

Mùa xuân hái hoa qua rồi! Mùa hè được vùng vẫy dưới nước cũng sắp hết. Mẹ và cậu Phan đã bàn tán đến chuyện về Hà-nội. Ông Vân và con gái ông tạm ở lại trông nhà.

Ờ! Về Hà-nội. Lương chưa biết Hà-nội thế nào nên ao ước biết bao! Quý cũng thích vì xa Hà-nội lâu cũng hơi nhớ nhớ. Và còn phải đem Hà-nội ra khoe cùng Lương!

Lương về Hà-nội sẽ cùng đi học với Quý. Tuy hai người chênh tuổi nhau, nhưng sức

học đều đều, cùng theo một lớp được.

Thế rồi một ngày « ba mợ con » và cậu Phan lên đường !

Hà-nội thực là một xứ thần tiên ! Mới đầu Lương nghĩ thế. Cái gì đối với Lương cũng lạ cả. Lương được đi xem phố phường, được đi xem hát tuồng, xem chiếu bóng. Lương được đi ăn cao lầu. Ngồi ăn riêng một bàn giữa những bàn toàn người lạ, có những chú tầu hầu nghe cũng hay hay.

Đối với bất cứ thứ gì Lương cũng chú ý một cách đặc biệt. Lương hỏi những câu Quý chiu không trả lời được và cả đến mợ và cậu Phan cũng phải kinh ngạc.

Nhưng sự yêu thích Hà-nội của Lương không bền lâu được. Lương và Quý đi học đã được non một tháng. Hai cậu cùng học chăm, song ngoài giờ học, mợ thấy Lương không vui vẻ như độ đầu mới đến Hà-nội nữa. Quý cũng thấy buồn. Lúc đầu thấy buồn buồn và nhớ nhớ, Lương cũng không biết buồn và nhớ gì.

Sau, sự buồn và nhớ càng rõ rệt hơn. Lương buồn vì sáng sớm dậy không được vũng vầy bơi lội trên giòng suối bạc, không được đi cầu dưới bóng cây hoa, không được chạy rông trong rừng. Lương nhớ từng cây từng nóc nhà một. Lương nhớ trời xanh cao ở Đông-khé. Ở Hà-nội chật và bụi lắm !

Lương nhớ tiếng chim chích chòe buổi sáng, tiếng chim gáy buổi trưa, tiếng họa mi buổi chiều. Quý cũng nhớ như Lương. Nhớ tiếng suối chảy, tiếng lá reo. Vô tình, Quý cũng đã quá yêu cái cảnh thiên nhiên rộng rãi mát rồi !

Từ độ ấy hai cậu ăn không thấy ngon như trước nên ăn ít đi. Mẹ rất lo lắng vì sắc hồng hào của Lương và Quý cứ nhạt dần. Rồi một ngày, khi vào học đã được đến bốn tháng, Lương mệt, trông xanh xao hẳn đi. Quý cũng lử thử lử thử.

Và một đêm, mẹ bị đánh thức bởi tiếng Quý và Lương khóc. Mẹ vội vàng gọi cả cậu Phan dậy, chạy sang buồng ngủ của hai con :

— Các con sao mà khóc ?

Lương chỉ nhìn mẹ, đôi mắt thương thương không nói được gì, Quý thồn thức :

— Lương không ngủ mà con cũng không ngủ được, mẹ ạ ! Tự nhiên Lương đi Lương hát cái bài « Năm năm ca hát ở bên sông, chài lưới như mình có sừng không !... » Lương hát buồn buồn là, thành ra con khóc, Lương cũng khóc theo.

Mẹ và cậu Phan vỗ về Quý, vuốt tóc Lương, hứa cho đồ chơi và cho thực nhiều bánh kẹo. Nhưng lời hứa ấy không làm cho Lương và Quý vui thích sáng mặt lên như mọi ngày.

Vỗ về Lương, cậu Phan dịu dàng hỏi :

— Cháu Lương ! Thế cháu muốn gì thì
bầm cho mợ và cậu biết :

Lương khóc thồn thức một lúc mới nói
được :

— Bầm cậu, cháu muốn về... Cháu nhớ
Đông-khe lắm !

...

Ở phòng Lương Quý ra, mợ và cậu Phan
không về phòng ngủ riêng ngay nhưng cùng
vào buồng khách ngồi. Im lặng một phút, cậu
Phan nói :

— Chị ạ ! Hay là chị em mình lại cho hai
cháu lên Cao-băng ?

— Chị cũng đang nghĩ đến việc ấy ! Nhưng
mà cho các cháu học hành ở đâu ?

Cậu Phan nửa thật nửa đùa ;

— Thế chị cho rằng em không đủ sức dạy
các cháu mười năm nữa hay sao ?

— Nếu cậu nghĩ thế thì chị còn do dự gì
nữa ! Chị đã sắp nói với em việc ấy, nhưng
còn io em trách là chị chiều các cháu qua
thôi.

— Chiều con cũng nên chứ ! Miễn là chiều
mà không có hại, không làm chúng hư ! Em
vẫn thành thực phục cách dạy trẻ do văn
hào Lư Thoa đề sừng lên. Chúng mình có
đủ tài sức mà đem thực hành thì sao lại nỡ

làm héo cái mầm yêu tạo vật, yêu thiên nhiên rất bổ ích của các cháu mà bắt các cháu xa mãi rừng núi cây cỏ Đông-khê mà các cháu đã thân yêu.

Mợ cười :

— Ô hay ! Thì chị có bắt đầu ! Sao mà em tôi diễn thuyết hăng thế !

Cậu Phan cũng cười ,

— Kể em diễn thuyết cũng hăng thực ! Vậy sáng mai em đi sửa soạn các thứ, sớm ngày kia ta có thể khởi hành !...

Nghe được tin mừng, Quý và Lương vui sướng ôm lấy nhau mà nhảy rồi lại ra ôm lấy mợ, ôm lấy cậu Phan. Cậu Phan nói đùa :

— Nhưng lên đến rừng, hai cháu đừng quên lại nhớ Hà-nội nhé.

Quý reo lên :

— Không ạ ! Không ạ ! Cháu cũng nghĩ như Lương : Hà-nội bụi lắm ! Lương ơi, lưới câu đề đâu rồi ?

— Vẫn ở trong ngăn, Quý ạ !

Cậu Phan mở một cánh tủ ra trở vào mà nói :

— Nhưng cậu còn mua cho hai cháu những đồ chơi này, liệu có thích không ?

Quý và Lương cùng thành thực vỗ tay :

— A ! Sách, sách ! Bẩm cậu chúng cháu có thích ạ. Lên Đông-khê chúng cháu xin học chăm hơn ở Hà-nội ! nhưng, cậu cho chúng

cháu học ba giờ một ngày như trước thôi.

— Thế mà là chăm hơn à ? Thôi được, cậu đã hỏi mua cho mỗi cháu một khẩu súng bắn hơi, đạn chì rồi. Mai sẽ có cả. Rồi thỉnh thoảng cậu cháu sẽ đi bắn voi !

Lương và Quý cùng bá lấy cổ cậu Phan :

—Ồ ! Chúng cháu yêu cậu Phan quá !

Vừa lúc ấy, mợ ở phòng bên đi vào :

— Thế còn mợ thì không con nào yêu cả, phải không ?

Quý nũng nịu :

— Có chứ ! Chúng con cũng yêu mợ như cậu Phan chứ ! Nhưng mợ đã mua cho chúng con thứ gì chưa ?

Mợ chưa kịp giả nhời, Lương đã nói :

— Mợ đã cho chúng ta lên Đông-khe rồi còn gì nữa !

— Ừ nhỉ !

Quý và Lương cùng bá lấy cổ mợ. Mợ ôm đầu Lương và Quý ép vào ngực, nhìn xa xa mà nói nhỏ :

— Lương, Quý, ngoan quá, hai con tôi ngoan quá !

Mùa xuân Nhâm-ngọ

Giá 0\$40

SÁCH HỒNG

ĐÃ XUẤT BẢN :

- Số 3 : Quyển Sách (tái bản) của Thạch Lam
— 27 : Vụ kiện Trê Cóc của Tú Mỡ
— 4 : Hai thứ khôn (tái bản) của Thế Lữ
— 5 : Quyển sách ước (tái bản) của
Khai Hưng
— 6 : Hai chị em (tái bản) của Thiện Sĩ
— 7 : Lên cung trăng (tái bản) của
Hoàng Đạo
— 8 : Cóc Tía, kịch hai hồi, hai cảnh (Tái
bản) của Khôi Hưng
— 28 : Hai tháng đầy đủ của một hương
đạo sinh Việt Nam trong rừng
thẳm (tập I) của V. Minh.
— 29 : Hai tháng đầy đủ của một Hương
đạo sinh Việt-Nam trong rừng
thẳm (tập II) của V. Minh
— 30 : Đứa bé đi cầu của Huyền Kiêu

ĐƯƠNG IN :

NHÀ XUẤT BẢN « ĐỜI NAY »

Imp. Ngày-Nay — Hanoi